

Plato

Een cyclus van 10 gedichten

1.

Wij kunnen alleen kennis hebben
van iets dat er is.

Wij kunnen niet iets leren kennen
dat niet bestaat,

dus wat wij weten, bestond al
voordat we het wisten.

We weten bijna niets,
dus is er een heleboel

dat we nog moeten leren kennen.
Eens zullen we alles weten,

zoals we alles wisten
toen we nog niet bestonden.

2.

Als alles wat voor mensen zintuiglijk waarneembaar is,
vroeg of laat door tijd wordt aangevreten en verdwijnt,

dan moet alles wat niet verdwijnt zintuiglijk
onwaarneembaar zijn. Zo ook de ziel.

De mens beschikt niet over zintuigen
die de ziel kunnen waarnemen;

niet als die in het lichaam huist,
noch als die het lichaam heeft verlaten.

Als ik de ziel moest portretteren,
dan kon ik dat niet anders

dan met aardse materialen.
Met zacht en levend hout, een boom.

De boom is altijd groeiend. Net als de boom
is de ziel in beweging.

Het lichaam is als metaal:
hard, maar in eenvoud af te breken.

3.

Kennis vergaren is herinneren: anamnese.

De ziel moet zich de ideeënwereld herinneren –

de Ware Goedheid, de Ware Schoonheid,
de Ware Waarheid – .Kennis zit in onszelf.

De ziel was in het Hiervoormals één
met de Ideeënwereld en heeft de oervormen

van het zintuiglijk waarneembare waargenomen.

Als ik in staat ben om me *goed* te herinneren,

dan verbind ik mezelf met de Ideeënwereld.

Maar ook al herinner ik me *slecht*, los kom ik er niet van.

Een ballon kan opgeblazen zijn, of kapot,
nooit zal hij ophouden ballon te zijn.

Ik herinner mij van vroeger
hoe ik met mijn moeder was verbonden.

Ik bleef haar aanwezigheid voelen,
ook al wist ik dat ze er even niet was.

Wat een kind soms vanzelf nog weet
moet een volwassene met moeite weer leren:

zijn ziel te gebruiken
alsof het zijn verstand is.

4.

Zoals de spiegeling op het water
een afdruk is van de boom langs de kant,

en zoals een foto een afdruk is
van de zintuiglijke wereld, zo is

de zintuiglijke wereld een afdruk
van een eeuwig en onveranderlijk model.

Zoals de spiegeling niet ontstaat zonder
de boom aan de kant en het gefotografeerde

niet ontstaat zonder de foto
zo ontstaat de boom niet zonder de idee boom.

Op de foto wordt zichtbaar hoe de natuur een afdruk is
in het water. Wat eenmaal door het oog

van de fotograaf is geraakt, zal nooit meer
ongeraakt worden. Wie eenmaal heeft gezien

hoe het licht het water raakt,
ziet het water nooit meer zonder schaduw.

5.

Alles wat uit zichzelf beweegt, moet
de oorsprong zijn van zijn eigen bewegen.

Anders zou alles wat is, eens tot stilstand komen
om nooit meer te ontstaan.

Maar toch zal ik eens sterven. Het lichaam sterft.
De zachte babyhuid verrimpelt voor mijn ogen.

Oude mensen zien er uit als oude appels.
Maar de ziel, die bestaat uit louter licht,

bestond al voordat ik geboren was
en zal blijven bestaan wanneer ik ben gestorven.

Ik besta uit lichaam en ziel. En geest:
Die vewaart mijn levens.

6.

De mens is niet klaar om te schouwen
in de wereld boven ons.

We leven in een baarmoeder.
Veilig drijvend in vruchtwater

of blind met de hiel in het zand
en een schel voor de kop.

Het uitzicht is afgeschermd,
maar de mens hoeft zijn nek maar te strekken

om licht en diepte te zien.
Wie genoeg heeft gezien, wordt geboren.

7.

De vergapende mens
als een varken in z'n grot,

de schaduw volgend
op de muur:

televisiekijken in zwart-wit.
De muren in films

zijn van bordkarton.
De filmster houdt op

met lachen als de camera
met draaien stopt.

Ik verkies de schaduw
van een andere wereld boven

een andere wereld
die slechts schaduw is.

8.

Wie van goud is, weet van zichzelf
dat hij van goud is. Niemand

kan vals verklaren van goud te zijn,
want het goud zal de leugen doorzien.

Wie van zilver of brons is, weet dat niet.
Zijn inzicht wordt vertroebeld

door het verlangen naar materie.
Om mensen van brons of zilver

te leiden naar het goede.
mogen gouddragers leugens gebruiken;

zij weten wat goed is.
Leugens kunnen nooit gebruikt worden

voor eigenbelang, ter glorie van henzelf.
Gebeurt dat wel,

dan is de leidende klasse niet van goud
en is er geen sprake van de ideale staat.

9.

De wereld die wij kennen
en die continu verandert, is voortgekomen

uit een onveranderlijke wereld.
Noem het eigentijds de harde schijf.

Ik hou van de natuur –
het onstuitbare groeien.

Stel je de mens voor als een roos:
we nemen het groeien niet waar; we zien

alleen de mooie kleur, ruiken de geur.
Niet de knop zorgt voor de bloei, niet het blad,

maar van de plant de hele machinerie,
de wortels, de steel, het sap en al.

En als de bloem is uitgebloeid,
dan vloeit de kracht terug naar de wortels.

Zo vloeit een mens bij het sterven
naar de harde schijf terug.

10.

Er sterft tot in de onderwereld.
Hij ziet de doden daar en ziet

hoe ze dragen de gevolgen
van hun aardse daden.

Ook ziet hij de mensen kiezen
voor een nieuw bestaan op aarde.

De weg naar een nieuw leven
leidt door de Lethe, de rivier van vergetelheid.

Ze drinken. Ze vallen in slaap.
Ze worden opnieuw geboren. Zonder te weten.

Er drinkt niet, maar wordt toch opnieuw geboren.
Hij is niets vergeten en geeft zijn verhaal aan iedereen.

Maar ze nemen het niet. Mensen willen graag vergeten.
Mensen drinken van het water en blijven

dat doen tijdens hun aardse leven.
Wie wil weten, moet zichzelf inzien,

het karakter, de talenten net zo
als zijn zwakke kanten, dragen wat van hem is.